
Kyrkomötet
Motion 2019:26
av Mats Ershammar

Kyrkans digitalisering av undervisning och lärande

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att, i det fortsatta arbetet med programmet för undervisning och lärande, beakta vad som sägs i motionen.

Motivering

Kyrkostyrelsen ställer i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 frågan: ”Hur tillvaratar vi de möjligheter till lärande och undervisning som digitalisering ger?” För att genom programmet förverkliga dessa möjligheter krävs ett utvecklingsarbete. Motionen behandlar inte alla frågor som hör ihop med ett sådant arbete. Den är begränsad till att översiktligt och preliminärt peka på de erfarenhetsmässigt viktigaste framgångsfaktorerna, för vidare analys.

Utgångspunkten är att digitaliseringen ska öppna för nya former av undervisning och inläring samt erbjuda nya pedagogiska lösningar, förutom att nå ut till många fler människor med kyrkans budskap. Erfarenheter från utbildningsväsendets digitalisering och motsvarande inom arbetslivet tyder på att det är fyra fokusområden som är särskilt viktiga att beakta för ett framgångsrikt genomförande. Det är den tekniska infrastrukturen, den digitala kompetensen, läromedlen samt förändringsledningen. Förslagsvis bör det som sägs i punkterna 1–4 beaktas i det fortsatta arbetet:

1. Teknisk infrastruktur

Tillgång till en robust digital infrastruktur är en förutsättning för digitalisering och användarnas tillgång till väl fungerande digitala tjänster. Strukturen omfattar allt från hårda delar (det som transporterar data) till mjuka delar (det som gör att data kan utbytas).

Den för personal inom Svenska kyrkan befintliga interna gemensamma IT-plattformen GIP är tillgänglig för dem som har ett konto, och alltså inte för externa användare. Detta gäller även den befintliga utbildningsportalen och intranätet. För allmänheten finns plattformen externwebben svenskakyrkan.se. Om inte befintliga plattformar kompletteras med en miljö för digitalt lärande, behöver en ny extern plattform skapas. Där bör man ta tillvara de erfarenheter som gjorts i nuvarande miljöer. Kvalitetskrav på en sådan teknisk infrastruktur bör vara att den bygger under väl fungerande digitala och fysiska lärandemiljöer genom att¹:

a) utgå från synsättet att infrastrukturen ska hanteras som en integrerad del i lärandet, med fokus på hur denna avlastar och förstärker slutanvändarens egna kognitiva resurser,

¹ Se vidare motion 2019:27 Kyrkans lärande miljöer i en ny tid.

- b) sammanföra digital teknik med slutanvändarens inlärningsprocesser så att det blir pedagogiskt meningsfullt och berikande,
 - c) bygga på god förståelse för det som är viktigt i samspelet mellan det digitala och fysiska rummet,
 - d) balansera önskemål om lokala tekniska lösningar och innovativa försök mot behov av enhetlighet för driftsäkerhet och minskad administration, samt
 - e) i möjlig mån prioritera standardlösningar före egenutvecklade tjänster och system.
- (Anmärkning: På marknaden finns ett utbud av digitala tjänster för kollaborativt och enskilt lärande. För ideella organisationer såsom Svenska kyrkan kan en del vara kostnadsfria eller billiga att använda).

2. Digital kompetens

I Svenska kyrkans interna utbildningsportal finns ett rikt utbud av främst webbaserade utbildningar, manualer, övningssystem och andra hjälpmedel.

Undersök vad det kan finnas för behov av att komplettera portalen med intern utbildning om hur berörd personal kan hantera de förändringar som digitaliseringen av undervisningen skapar. Det kan t.ex. gälla utbildning om hur stödande relationer mellan handledare och slutanvändare utvecklas i en digital miljö. Slut användarna drivs av eget intresse och engagemang att lära sig och få insikter om kristen tro m.m.

Undersök också vilka särskilda resurser som bör riktas till stift och församlingar för att möjliggöra fortbildning för alla berörda medarbetare om digitaliseringen i relation till de krav som programmet ställer. Vidare kan man på sikt behöva se över digitaliseringsperspektivet vid utbildningsinstitutionerna inom Svenska kyrkan.

3. Digitala läromedel

Med sådana brukar avses främst ämnesinriktade interaktiva läromedel som kan användas på vanliga datorer eller läsplattor och som har som tydligt mål att skapa lärande.

Undersök vad som krävs för att Svenska kyrkan ska kunna tillhandahålla pedagogiskt kvalitetssäkrade läromedel i olika ämnesområden – digitala och icke digitala sådana – samt hur en publiceringsplattform för läromedlen bör utformas. För berörda medarbetare inom Svenska kyrkan behöver en bedömningsgrund skapas som gör att de kan jämföra och värdera olika läromedels kvalitet.

Det digitala mediet har i sig inte något direkt pedagogiskt värde, utan är verktyg för tänkande, information och inläring. Digitala läromedel måste därför tillföra pedagogiska mervärden relativt andra läromedel. Den bästa formen av lärande är den som leder från kunskap till förståelse, dvs. att den enskilde inte bara får faktakunskap utan också kan se mönster och förstå de större sammanhangen i en viss fråga.

4. Förändringsledning

För att lyckas med digitaliseringen krävs en god nationell samordning med förmåga att leda förändring, hög beställarkompetens, noggrant förberedelsearbete och bred förankring. Förankringen bör ske genom ständig dialog med både berörd personal samt en grupp slutanvändare.

Det som till stor del avgör framgången med digitaliseringen är inte plandokument, utan hur verksamheterna själva förmår att förverkliga det som de i dokumenten föresätter sig att åstadkomma, dvs. att den faktiska utväxlingen av ansträngningarna stämmer med den avsedda. Generellt sett tycks det vara vanligare att IT-satsningar inte helt lyckas i detta avseende än att de lyckas.

Undersök därför vilket förändringsstöd som verksamheterna kan behöva för att klara av att lotsa genomförandet genom dess osäkerheter, flaskhalsar och blindskär och i mål så att avsedd verksamhetsnytta skapas.

Mot 2019:26

Rönninge den 28 juli 2019

Mats Ershammar (BA)